

SZILÁGY-SOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj:
Egy évre 8 Pengő, 1/2 évre 4 Pengő, 1/4 évre 2 Pengő,
számonként 20 fillér

Társadalmi és politikai hetilap

Főszerkesztő:
Dr. UDVARI JÓZSEF

Hirdetések díja:

Hivatalos hirdetés félhasábig 6 pengő, nyílt soronként 40 fillér. Állást keresők hirdetése 80 fillér.

Szilágymegye nagy napja

Március 26-án ült össze a felszabadulás után először a megye törvényhatósági bizottsági közgyűlése. — Az első megyei közgyűlés az öntudat, a nemzeti méltóság történelmi megnyilatkozása volt.

Huszonkét évi száműzetés után a történelmi magyar jog foglalta el helyét újra a zilahi megyeházán. Az ismét magyar Szilágymegye megint szóhoz juthatott abban a teremben, amely egy ezeréves államalkotás jogán és nemes tradícióján, sok buval és kevés derűvel telített emlékeiben mindig az övé volt Trianonig és most már mindörökké az övé marad Triánon szétrombolása után. A magyar nemzeti trikolor, amely március 26-án büszkén lobogott a vármegyeház ormán a tavaszi szélben, örömet hirdetett, a megye életében történelmi értékű fordulópontot: Szilágymegye közönsége ismét a Szent István koronájának fénye alatt és a magyar alkotmány erejének tudatában gyűlt össze legfőbb képviselői szerve — törvényhatósági bizottsági gyűlés — útján, azért, hogy tanácskozzék, azért, hogy szavát hallassa, azért, hogy a megye minden fia részére a bebét hirdesse, de erővel teljesen kinyilatkoztassa mindenki füle hallatára azt is, hogy most már a megyeház tanácssterme minden időre magyar fog maradni.

Méltóságteljes ünnepi megnyilatkozás volt a szeptemberi felszabadulás utáni első magyar megyei közgyűlés, — a magyar öntudat, a magyar komolyság szinte demonstratív megnyilatkozása. A közgyűlés külső megjelenésének is meg volt a maga puritán egyszerűségű, de mégis fölemelő ünnepi színe, ám az igazi ünnepiességet a lelki átélés és a szívbéli átérzés rendkívül emelkedett tartalmu színeiben és hangjában lehetett megtalálni annak az eseménynek, amely március 26-án a megyei közgyűlés címe alatt a megyeházán végbement.

Ennek az első magyar közgyűlésnek egész tónusában benne élt az a lelki és gondolatbeli magasság, amelyet az újból magyar Szilágysomlyó történelmi szerepre helyezett és méltó helyen levő, kiváló első tisztviselőjének, alispánjának lényéből, akaratából nemesítő fluidumként sugárzott belé. Eltelte után annak a huszonkét esztendőnek, amely nem a miénk volt, dr. Gasda Endre, alispán ezen az első közgyűlési napon a vármegyeházát visszaadta a közjogi, a hivatali és a közéleti méltóságnak és ezzel az egyéniségéből fakadó, impozánsan erőteljes gesztussal a megyeház tradíciókban gazdag disztermét azzá a munkaterületté tette ismét, amelyen hivatalbéli munkatásaival és a megye népének képviselővel az ősi Szilágyság megtisztulásra

váró életéért, szebb és nyugalmasabb jövődjéért dolgozhat.

Ez a történelmi nap egyébként megnyugtató volt a megye köztisztviselőiben álló főispánjára, báró Jósika Jánosra is, aki a kisebbségi lét tragikus éveiben egyik kiemelkedő vezére volt az erdélyi s közelebről a szilágysági magyarságnak és aki egyéni emberi jeles kvalitásának fegyverzetével, annyi elszántsággal és rengeteg áldozatkészséggel küzdött a magyar sors felvirradásáért és aki a régi aktivitással foglalja el helyét az új magyar élet építésébe szintén befogott Szilágymegye élén.

Március 26 feledhetetlen dátum lesz e megye vezérei és magyar népe számára egyaránt.

*

Március 26-án, nagy előkészülettel megrendezett történelmi nevezetességű nap volt a megyeszékhelyen. Zilahon tartották a megye törvényhatósági bizottságának alakuló közgyűlését. Nemcsak a megyéből sereglettek fel számosan, de idegen vármegyék is képviseltették magukat. Dél előtt 9 órakor a református és katolikus templomokban ünnepélyes istentisztelet volt, 10 órakor pedig megkezdődött a közgyűlés.

A gyönyörűen feldiszipált megyeháza disztermének falain a magyarság s a megye nagyjainak arcképei, amelyek 22 évig az államüveg voltak a falakról. A főhelyen Horthy kormányzó Urunk életnagyságu képe diszlett. A gyűlést dr. Gasda Endre, alispán nyitotta meg, aki az új tisztviselőkar élén lépett a terembe, a gyűlés résztvevőinek lelkes éljenzése közepette, költői szárnyalású, gyönyörűen átfogó beszédében. Visszapillantott az elmúlt időkbe s örömeinek adott kifejezést, hogy 22 év után Isten kegyelméből újra összeülhetett a vármegye. Indítványozta, hogy a főispánt ünnepélyesen hívják meg a közgyűlésre. A küldöttség elnökeivel: gróf Beldi Kálmánnal lépett a terembe, báró Jósika János főispán, akit szívből ünnepeltek. Dr. Gasda Endre alispán üdvözölte a megye főispánját, gondolatokkal telített, remek beszéddel. Aztán a főispán megtartotta nagyszabású székfoglaló beszédét, melyet bő kivonatokban alább közlünk:

Tisztelt Közgyűlés!

Ebben a történelmi pillanatban, midőn 22 évi rabság és elnyomatás után először ülhetett össze a vármegye törvényhatósági bizottsága, az első szavam, a mélységes hála szava kell legyen az isteni Gondviselés iránt, hogy megértük ezen időt, midőn Szilágymegye ismét szabad és magyar!

De a jó Isten után köszönjük felszabadulásunkat Nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Urunk Ófömméltóságának, akinek bölcs ország-lása és körültekintő államvezetése biztos kézzel vezetett ki a rabságból. — Továbbá mélységes hálával tartozunk Kormányunk iránt, amely

bölc: előrelátással, erélyes fellépéssel, áldozatot nem kimélve, dicső honvédhadseregünkre támaszkodva, előkészítette és megteremtette azon helyzetet, mely felszabadulásunkhoz vezetett. De része van ebben minden hazafiasan gondolkozó magyar embernek; az ittenieknek, kik törhetetlenül kitartottak 22 év alatt magyarságuk mellett és az anyaországbelieknek, akik készek voltak felszabadulásunkért életüket is áldozni.

A főispán visszaidézve, az elmúlt évtizedeket, megemlékezett azokról, akik Szilágymegye közügyeiért dolgoztak s akik közül sokan nem ének már másokat a hivatásuk elszólított a Szilágyságból s akik felé száll most üdvözlőnk.

Ebben a tragikus időszakban is — folytatta a főispán — itt voltam közöttetek, de egészen más minőségben, mint Szilágymegye magyar képviselője a bukaresti parlamentben. Mindnyájan tudjuk és most érezzük legjobban, hogy mennyi meddő vitát, mennyi hiábavaló fáradozást és sokszor bizony sisíbusi munkát jelentett egy kisebbségi képviselőség. Nagy eredményekre nem tudok visszapillantani. De hátalan a 12 évi képviselőségem alatt sikerült letörölni néhány könnyet, sikerült megmenteni néhány magyar intézményt, akkor a háládatlan munka még sem volt hiábavaló.

Mindenesetre szilágymegyei képviselőségemből egy felbecsülhetetlen nagy értéket hoztam magammal és ez az, hogy ezen idő alatt megtanultam ismerni, becsülni és szeretni ezen megye minden magyar fiát, osztálykülönbség nélkül. És még most is mélységes hálával gondolok vissza a megye magyarságának eszire, akik téiben, fagyban, esőben, a csendőrszuroknyok és üldözötések és fenyegetések dacára megjelentek a választási urnák előtt, csak azért, hogy magyarnak vallják magukat, hogy leadják szavazatukat a Magyar Pártra, pedig tudták, hogy ezért nem előny, hanem sok üldözötetés lesz osztályrészüik. Ezen ragaszkodás és szeretet, mellyel a magyar választóim 12 év alatt körülvetek engem, készítetett arra, hogy a kormány megtisztelő megbízásának eleget tegyek, és a főispáni kinevezést elfogadjam.

A kormánynak köszönhetjük felszabadulásunkat.

A múltban minden főispánnak, mint a kormány politikai exponensének, az installáció alkalmával elsőbrendű kötelessége volt a kormány politikai programjának az ismertetése. Ezen feladat ma részemre nagyon meg van könnyítve. Ugyanis biztos vagyok benne, hogy az egész Szilágymegyében nincs egyetlen egy magyar ember sem, aki ne viseltetnék hálával kormányunk iránt és ne fogadná el ennek következtében a kormány programját. Mindnyájan éreztük az elmúlt 22 év alatt, hogy mennyi segítségben és támogatásban volt részünk Anyaországunk mindenkori kormányától és tudjuk, hogy visszatérésünket csak annak köszönhetjük, hogy a kormány meg tudta teremteni dicső magyar haderegünket és hogy minden ténykedése oda irányult, hogy bennünket felszabadítson. A felszabadulás után pedig a visszatért fiut keblére ölelte és állandóan azon fáradozik, hogyan tudná a mult sebeit gyógyítani.

Éppen ezért biztos vagyok benne, hogy Szilágymegye minden hazafiasan gondolkozó magyarja undorral fordul el minden olyan politikai alakulattól, mely a minket felszabadító kormány építő munkájának elgáncsolására és megakadályozására törekszik.

A nemzetiségi kérdésre tér ki beszéde során a főispán. A szentistváni gondolatban kifejezésre jutott az az eszme, hogy a különböző

ajku nemzetek is boldogulhatnak egy közös hazában.

Ettől eltekintve, a mult balkáni módszereitől eltérően, az a célunk, hogy a kisebbségek a közélet minden terén igazságos és méltányos bánásmódban részesüljenek. Ezzel szemben a kormány csak azt követeli, hogy fogadják el a szentistváni gondolatot, illesskedjenek bele a közös hazába és ne képezzenek bomlasztó, hanem építő elemet. E szerint felkaroljuk mindazokat, akik hűséges állampolgárai kívánnak lenni e hazának, de kérelhetetlenül kell lesujtson és fog is lesujtani karunk mindazokra, akik idegen befolyásra egy nemzetellenes agitációt akarnak kifejteni, ezzel a népek megbékélését hátráltatják és végeredményképpen éppen a kisebbségek érdekeinek ártanak.

Az ujjáépítés.

A politikai programnál ma sokkal nagyobb jelentőségűek az ujjáépítés feladatai, különösen a mi megyénkben, ahol 22 év alatt semmit sem építettek, csak romboltak. Siralmas állapotokat találtunk és hosszú évek fáradságos munkájára lesz szükség, míg a hiányokat helyrehozzuk. Súlyosbitja a helyzetet a tavalyi katasztrófálisan rossz termés és földrajzi helyzetünk egy világháború közepette.

Éppen a világháború miatt ma az első és fő feladatunk a közlekedés megszervezése. Sokban szenvedünk hiányt és még fogunk is nélkülözni, de vigasztaljon azon gondolat, hogy más európai államokkal szemben még mindig aránylag jó dolgunk van és hálát adhatunk az Istennek, hogy fiaink nem kell a harctereken véreznének és éjszakai bombatámadások elől nem kell földalatti óvóhelyekbe menekülnünk. Ezzel szemben igazán zúgolódás nélkül kell eltűrjünk, ha néha a közszükségleti cikkekben hiányok mutatkoznak. A kormány mindenestre megtesz mindent a közellátás arányos elosztása érdekében, pl. 100 vagon gabonát küld Szilágymegyének, de a megye lakossága is elő kell segítsen a kormány szírianti tevékenységét, főleg azért, hogy fegyelmeltemen viseltetik és rendelkezéseket betartják.

A gazdasági élet vérkeringése a közlekedési utakon folyik és nagy mértékben ezektől függ. Itt Szilágymegyében e tekintetben a legsiralmasabb állapotokat találtuk. Utjaink nagy része majdnem teljesen járhatatlan. Már ki is dolgoztunk egy nagyszabású utépítési programot és ha ehhez az anyagi eszközöket elő tudjuk teremteni, egy pár év alatt az egész úthálózatunkat rendbe fogjuk hozni és még számos új bekötő utat teljesen kiépíteni. Itt örömmel említem meg a kormány azon elhatározását, hogy az Erdélybe vezető első osztályú vasuti fővonal Szilágymegyén fog keresztül menni és ennek kiépítése máris megkezdődött. Ugy az úthálózat kiépítése, mint a vasútépítés sok munkaalalmat nyújt, pénzt hoz a megye területére s ettől gazdasági életünk fellendülését remélhetjük.

Mivel mezőgazdasági állam vagyunk, a kormány egyik legfőbb programpontján képezi a mezőgazdaság támogatása. E téren máris nagy munka folyik vetőmagkiosztás, apaállat kiosztás és legelő rendezés által. Ezenkívül gazdáink méltányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett fajkancákat, Siemmenthali teheneket és üszöket fognak kapni.

Nagy tervek.

A megyénkben az árvíz szintén nagy károkat okoz, ha nem is olyan arányúakat, mint az idén az anyaországban. De a nagyobb mezőgazdasági károk megakadályozása érdekében, mégis sürgősen szükség van a Kraszna-, Berettyó- és Szilágypatak szabályozására. Erre az előmunkálatok már megindultak, a mérnöki kiszállás megtörtént, most dolgoznak a terveken és a nyár folyamán e téren is meg fog indulni a munka.

Terve van véve Derzsidán egy villanyközpont létesítése, az ott lévő silány barna szén felhasználásával. Erre vonatkozólag is már megindultak az előmunkálatok és ha ezt sikerül megteremteni, számos község fog jutni villamos energiához, ami a gazdasági fellendülés érdekében felbecsülhetetlen értéket jelent.

Állandó gondját képezi a kormánynak az ipar és kereskedelem fellendítése. A kereskedelmet kereszténnyé és realissá kell tenni. Nem szabad, hogy pillanatnyi konjunkturális meggazdagodás legyen a célja, hanem lépést tartva a fogyasztó közönség vásárló erejével, meg kell

elégedjék méltányos, de ez által állandó haszonnal. Az ipar terén, elsősorban a kisiparnak kell gondját viseljük. Ezt főképpen önállósítási kölcsönök nyújtásával kívánjuk előmozdítani. De, sajnos, a kormány ezen tevékenységét nagyban korlátozza a háborús gazdálkodás folytán előállított nagy nyersanyaghiány.

Talán legjobban volt elhanyagolva a multban a vármegye egészségügye. Ezen a téren máris sok minden történt. A zilahi állami kórház teljesen új felszerelést kapott. És örömmel jelenthetem, hogy máris meg van a fedezet négy modern egészségház felállításához. Az építkezési munkálatok még az idén meg fognak indulni és jövő tavasszal reméljük mind a négyet üzembe helyezhetni. Mivel a jövő nemzedéken mulik az ország jövője, máris megkezdődött a megyénkben a Zöldkereszt actio, amely a csecsemőket veszi védelmébe és ingyen tejjel látja el a szegénysorsu anyákat.

Szociális feladatok.

A multtal szemben öröndetes jelenség, hogy a modern kor eszméivel lépést tartva, kormányunk kiváló gondot fordít szociális feladatok teljesítésére. Az ideai költségvetést bátran el lehet nevezni szociális költségvetésnek, oly nagy összegek szerepelnek benne szociális rendeltetéssel. Ez a munka már a honvéd csapatok bevonulásakor megkezdődött és szakadatlanul folyik tovább. Hogy csak néhányat említsék: iskolás gyerekek meleg ebéddel való ellátása, cipők, ruhák kiosztása, szegények munkaalalmához való juttatása, munkaeszközökre és állatbeszerzésre való segélynyújtás. Ezen munkát a kormány még nagyobb ütemben kívánja tovább folytatni és azon cél lebeg szeme előtt, hogy nem alamizsnát kell osztani, hanem lehetőleg minden családot olyan helyzetbe juttatni, hogy fenn tudja tartani magát és életszínvonalát emelhesse.

Ezt a célt szolgálja a háziipar fellendítése is, mely által a falusi gazdák télen is keresethez juthatnak. Máris megjelent vármegyénkben a Családvédelmi Szövetség falu-missziójának főtítkára, aki részletes jelentést terjesztett elő, hogy e téren Szilágymegyében hol és mit lehetne tenni. Jelentése folytán el lett határozva, hogy az idén ősszel a falumisszió Szilágymegyében négy 3 hónapos szövő tanfolyamot két 2 hónapos fűzveszőfeldolgozó tanfolyamot, két 2 hónapos faragó tanfolyamot, és négy 2 hónapos csuhé feldolgozó tanfolyamot fog tartatni szakképzett vezetők segítségével.

Felsorolta a főispán, hogy mennyi munka vár, mennyi hiányt kell helyrehozson a vármegye vezetősége.

Tisztelt Közgyűlés — fejezte be nagyhatású beszédét a főispán — ezelőtt 29 évvel állottam itt e teremben pelyhedző bajusszal, fekete hajjal, tele hazafias lelkesedéssel, áthatva azon kívánsággal, hogy hazámnak szolgálata léhessek. Most 29 év után itt ülök ősz hajjal, az élet delét már jól meghaladva. De ugyanolyan magyar szízzel, munkakészséggel és lelkesedéssel ajánlom fel szolgálataimat ma is a hazának, és mindenekelőtt ezen sokat szenvedett vármegyének, melynek talpraállításán és felvirágoztatásán kívánok dolgozni. De ezt hathatósan csak akkor tehetem, hogyha a vármegye minden egyes tisztviselője, a törvényhatósági bizottság minden tagja, ezen munkában támogat, gyerekeinkért, unokáinkért egy szebb és jobb magyar jövőért.

Üdvözlések.

A főispán beszédének elhangzása után az üdvözlésekre került a sor. Elsőnek gróf Beldi Kálmán, Szilágymegye megyarságának vezető férfia beszélt, vázolvva, hogy a megye magyarsága a kisebbségi sors alatt is bizalmát adta a főispánnak azért, hogy több cikluson keresztül országgyűlési képviselőnek választotta meg. Most is bizalommal áll a főispán személye mellett a magyarság s biznak abban, hogy most, a felszabadulás után új, építőmunka kezdődhet. Kovács Zsigmond esperes, szilágysomlyói ref. lelkész, a Szilágyság legnagyobb magyar egyházának, a református egyház nevében, Lipcsey Gyula, plebános, pápai kamarás a megye katolikusságának nevében, Fetszer Antal tsznádi iparos a megyei kereskedők és iparosok nevében, Dobai Péter ákosi földműves a megye földművesosztályának nevében üdvözölte a főispánt, illetve a gyűlést.

Dr. Sári Béla, vármegyei főjegyző és dr. Sréter Lajos vármegyei első aljegyző előter-

jesztésére a gyűlés lelkes hangulatban fogadta el azoknak az üdvözlő táviratoknak szövegét, amelyeket Hortly Miklós kormányzó urunknak, gróf Teleki Pál miniszterelnöknek s más polgári főhatóságoknak, valamint a volt vármegyei katonai parancsnokság több tagjának küldött. Megható volt, amikor dr. Gazda Endre indítványára a gyűlés pár percen néma felállással adózott gróf Csáky István külügyminiszter emlékének. Dr. Szabados László, megyei aljegyző az üdvözlő táviratokat és átiratokat olvasta fel.

Aztán a különféle bizottságok megalakítására került sor.

Szilágysomlyóról kinevezett törvényhatósági biz. tagok névsora: dr. Ajtay K. Pál, Brandt József, Farkas József, Janó István, Kattrá Endre, Lipcsey Gyula, dr. Mártonfi István, dr. Molnár János, Oross István, Oross Lajos, Jóbssa Sándor, id. Szabó István, dr. Szentpétery Elemér.

Megyebál.

Ennek a feledhetetlenül szép napnak múltó befejezése a Megyebál volt, amelyre már hosszú hetek óta készült a vármegye egész közönsége. Ennek előkészítésén is a dr. Gazda Endre, alispán mindenre kiterjedő figyelme és gondos keze látzott. A bál a megyeház dísztermében volt megrendezve. Az emeletre felvezető lépcsőház izléesesen volt díszítve és minden tisztaságtól ragyogott.

A bála nagyszámú közönség gyűlt össze. A háziasszonyok nagy fáradságot igénylő tisztét báró Jósika Jánosné és dr. Gazda Endrené töltötték be. Mindenütt ott voltak, a magyar háziasszonyok hasonlíthatatlan vendéglátó figyelmeségével örködték a hangulat ragyogó derűjén. Teljes mértékben sikerült is nekik. A jó hangulat a szív mélyéből fakadt s a maga nemében és formájában is olyan magyarosan méltóságteles volt, hogy stilszerű befejezése legyen ennek a március 26-nak. Az is volt.

Levizsgáztak a katona-nebulók.

(mult számunkból, anyagtorlódás miatt kimaradt cikkünket most közöljük.)

Szentpétery Gyula áll. el. igazgató kezdeményezésére még január 9-én megkezdődött az analfabéta katonák tanítása. A parancsnokságok beleegyezésével esti tanfolyamokon tanulták az írás-olvasás tudományát az írástudatlan katonák, akiket a tanítók és tanárok vezettek be a „nehéz tudomány“ alapvető ismereteibe.

A hat hétre tervezett kurzus több mint kilenc hétig tartott, mert azt a tanítók a népszámlálás miatt félbe kellett szakítsák, 13-án este aztán megtarthatták a záróvizsgát. A katonai parancsnokságokat két katonatiszt képviselte. A tűzterek nevében Reisz főhadnagy, a kerékpárosok Bakóczy hadnagy vettek részt a záróvizsgán. Szentpétery Gyula igazgató beszédet intézett a katonákhoz, serkentette őket a további tanulásra. Utána Reisz főhadnagy beszélt külön a kezdőknek, akiket kitanításra, tanulmányaik fejlesztésére buzdított, azután a haladók tantermében az idegen ajku katonák előtt arról beszélt, hogy Magyarország határain belül a nemzetiségek épp olyan jogokat élveznek, mint a magyarok. Éppen ezért, mert egyenlő elbánásban részesülnek, szeressék és becsüljék a hazát, legyenek hűséges fiai. A katonákhoz intézett beszédek után a tiszték a parancsnokság nevében köszönetet mondtak Szentpétery igazgatónak, hogy nemes eszméjét megvalósította s a tanítókkal együtt heteken keresztül fáradoztak a katonák tanításán. Ez a fáradság nem volt hiábavaló, mert a katonák — ugy a teljesen analfabéta, mint a osak magyar írást nem tudó különböző nemzetiségű haladók, — igen szép eredményt mutathatnak fel.

Szentpétery igazgató ugy a maga, mint munkatársai nevében felajánlotta, hogy szívesen kimennek olykor a kaszárnyába, hogy további óraadásokkal irányítsák a katonákat a megkezdett úton.

A záróvizsgán ott voltak a tanfolyam óradói. Horváth Zsigmond, Balogh Róza, Virágh Sándor, Fügedi Péter, Balogh Lajos, Bíró Jenő tanítók, Rácz István, Majoros János, Kicsid Jenő, Hársfalvay László tanárok, Fodor László ref. igazgató és Topay János tanító is szintén részt vettek a katonák oktatásában. Mindnyájan lelkesen munkálkodtak, tiszteletet érdemlő magyar buzgalommal azon, hogy a tudatlanság homályába bevigyék a tudás fényes világosságát.

Sorsjegyek kaphatók Lázárnál. — Huzás: április 8-án.

A névtelen levél sorsa.

Irta: Dr. Dániel Áron.

Az Országos Magyar Sajtókamara megindította a harcot a névtelen rágalmozók hadjárata ellen. Tette ezt azért is, hogy méltatlanul megrágalmazott kamara tagjait megvédelmezze és hogy a „magyar embert a férfias kiállásra nevelje”. Alább közlök cikk az Országos Magyar Sajtókamara hivatalos közlönye a „Magyar Sajtó” máciusi számában jelent meg és lekötésével a Sajtókamara ama kívánásának tesszünk eleget, hogy minél szélesebb körben terjedjen el a Sajtókamara határozatának ismertetése. Mi is többiben irtunk a névtelen levélírás ellen, sajnos nem sok eredménnyel, mert ha oszlokként is szóta a névtelen feljelentések száma, teljesen még nem szűnt meg. Hiszünk, hogyha a Sajtókamara kezdeményezésére összefog a magyar társadalom és a magyar sajtó, megszűnik ez a felháborítóan szomorú, járvány, a névtelen levelek küldözgetése, mely nem csak lokális, de országos csapás is.

Az Országos Magyar Sajtókamara igazgató-választmányja legutóbb tartott ülésén úgy határozott, hogy mint a magyar társadalom és a közélet egyik irányítószerve, állást foglal a névtelen rágalmozók elítélendő hadjárata ellen és a jövőben a névtelen feljelentést még akkor sem veszi figyelembe és nem fogadja el érdemleges intézkedés alapjául, ha valamilyen konkrét tényállítást tartalmaz, s ezt az állásfoglalást a napilapok útján a nagy nyilvánosság elé hozza. Az Országos Magyar Sajtókamara igazgató-választmányát e határozatának meghozatalánál az a cél és elgondolás vezette, hogy a magyar sajtó egyik legelsőbrendű feladata az is, hogy a magyar embert a férfias kiállásra nevelje.

Az igazgatóválasztmánynak ez a határozata olyan nagy fontosságu, hogy feltétlenül megérdemli a nagy nyilvánosságot, mert a nevelő hatás egyik leghatásosabb eszköze kétségtelenül a magyar sajtó lesz. „Valami mindig ott ragad”, gondolja a névtelenség homályába burkolódzó rágalmozó, amikor útjára bocsajtja azt a rágalomhadjáratot, amelynél ő a háttérben marad, s gyáván húzódik meg a mögé a védővonal mögé, amelyet részére a névtelenség biztosít.

Ha a névtelen rágalmozók csak egy pillanatig gondolkoznának és mérlegre tennék abbéli elhatározásukat, amellyel embereknek legtöbbször meg nem érdemelten károkat okoznak, hát undorral fordulnának el a maguk egyéniségétől és talán önmaguk bélyegznék meg a férfiatlan magatartásukat. De ehhez egy kis lelkiismeret és egy kevés férfias elhatározás volna szükséges. A névtelenség biztos védővonalába meghúzódóknak nincsen lelkiismeretük és nem hajlandók a mérleg serpenyőjébe dobni megmérésre cselekedeteik horderőjét s így aztán könnyelműen, lelkiismeretlenül gurítják el azt a követ, amely nagyon sokszor igazságtalanul sutogó, hátmegetti rágalommal illet olyanokat, akiknek éppen a férfias kiállítás hiányában nincsen módjukban megvédeni a maguk igazát. Ha nem vetünk gátat a névtelen levelekkel üzött bujkáló vádaskodásnak, visszaesünk a velencei signoria uralmának idejébe, amikor elég volt a névtelen levélnek a városháza leveles ládjába való bedobása és ennek következményeképpen a névtelen levéllel feljelentett, másnap már eltűnt.

A tulbuzgó cselekmények felfedezői arra

szoktak hivatkozni, hogy a nyílt vádolásal könnyen a hatóság előtti rágalmozás vétségébe lehet esni. Már ez a hivatkozás is elárulja a vádaskodó igazságnak gyengeségét. De nézzük meg a törvényt, hogy olyan nagyon veszedelmes-e? „Vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, aki valakit hatóság előtt bűnvádi, vagy fegyelmi uton büntetendő cselekmény elkövetésével, kellő ténybeli alap nélkül vádol, ha őt gondatlanság terheli és vádja nem bizonyul valósnak.” Szóval e büntetés éri utól akkor, ha hazudik. Akkor meg is érdemli. Különbén két mentség van. A vádnak legyen kellő ténybeli alapja és a vádló ne legyen gondatlan. Ennyit aztán meg lehet kívánni attól, aki vádol. Bátran megetheti nyíltan. Még akkor sem büntetik, ha a bíróság netalán azt találná, hogy a bűnösség megállapításához nem volt elég, am't felhozott. Nincs mentség és megokolás tehát a gyáván lapulásra, arról nem is beszélve, hogy a névtelen feljelentő, még ha határozott állításokat is közöl, önmaga fosztja meg a hatóságot attól, hogy eljárjon, mert a bizonyítékokat nem jelöli meg, félvén attól, hogy a bizonyítékok megjelölése a feljelentő nyomára vezet.

Kell nevelni a magyar társadalmat arra, hogy ezt az elítélendő, fércmunkának sem nevezhető tevékenységet, a gyáván meghúzódó névtelen hagyja abba, mert a névtelen feljelentéssel senki sem érhet el semmi célt és hogy annak sorsa csak a papirkosár lehet. Ha a kamara állásfoglalásának a nyilvánosságra hozatalával eredményt lehet elérni, csodálatos szép munkát végzett a magyar sajtó, mert az egyes közhatóságokat felmérhetetlen munkától szabadítja meg, amely azáltal adódott és adódik, hogy a névtelen feljelentés egyes határozottabbnak látszó tényállásainak kivizsgálására, a vizsgálatot mégis csak el kell rendelni, de ennek köztudomásulag csak egyetlenegy eredménye van: az, hogy akiről a névtelen feljelentés szólott, bár teljesen tisztázta magát, mégis belekerült a p'etyka központjába.

Az Országos Magyar Sajtókamara igazgató-választmányja állásfoglalásához csatlakoznia kell minden közhatóságnak, de legelsősorban annak a magyar társadalomnak, mely különleges megbeosulást juttat az ujságíróknak. Valóban komoly munkára van szükség, mert mindenki látja, hogy igen sokszor a magyar közéletben tiszta, becsületes munka helyett kontárok, lelkiismeretlen kufárok akarnak konkolyt hintve, becsületes munkát végezni. Meg kell tanítani a magyar társadalom minden egyes tagját arra, hogy csak a földalatti sötétségben bujkáló tesz névtelen feljelentést, a tisztalátásu, józan ítélőképességű magyar, ha hibát lát és javítani valót észlel, azt bátor, férfias kiállással hozza az illetékesek tudomására, s állításaiért vállalja a felelősséget.

Nincsen szebb dolog, mint a magyar élet kialakításán fáradozó magyar férfitípus nevelése. Ennél a nevelésnél, természetesen, akár a osztatéren, lesznek áldozatok is, de csak akkor van erkölcs és igazság, ha az áldozatok azok közül kerülnek ki, akik nem valók a küzdők sorába és akik csak bénítólag hatnának a nemzeti élett egy-egy posztján megkövetelt munka elvégzés-

sénél. Ha névtelen rágalmozók dum-dum golyói becsületes magyar erőt gyengítenek, az ellen a magyar társadalomnak védekeznie kell. A védekezésnek a legjobb eszköze a nyilvánosságon keresztüli nevelés arra, hogy a magunk lelkiismeretén kívül a társadalom és a közületek is, csak a férfias kiállást értékelik, a sötétben meghunyászkodó gyávát lenézik, szennyes agyremét, amelyet papírra vetett, nem veszik tudomásul.

Nem lehet a névtelen gyáváknak e házában életlehetőséget biztosítani és kiirtásukra az Országos Magyar Sajtókamara e közlemény közzétételével megindította a hadjáratot és a magyar társadalomtól csak annyit kér, hogy e hadjáratban vegyen tevékeny részt, hogy kigyomláshassuk a tiszta termésként mutatkozó magyar jellemek közül az oda nem való gyomot. Mert ha ezt a célját a magyar közélet és társadalom elérte, olyan rákfenétől szabadult meg, amely a közélet kialakításánál eddig feltétlenül bénítólag hatott és megszünteti azt a nevető tábort, amelynek a jelmondata mindig az volt, hogy „valami mindig ott ragad”.

E jelmondat varázsát meg kell törni. Csak az hulljon el, aki azt megérdemli és mindenki mást ettől a bénító mondástól lelkismeretes, férfias, becsületes magyar akarással meg kell védeni. Vajjon elég erős-e a magyar társadalom ahhoz, hogy ezekkel a lapuló gyávákkal szemben felvegye a harcot és győzzön is?!

Vigyázat!

A Darmol hashajtót utánózzák. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és T alakú bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

Az áruuzsora.

Az árdragító visszaélések második fajtája az úgynevezett áruuzsora. Erről akkor beszélünk, ha olyan közszükségleti cikkek megdrágításáról van szó, amely nincs maximálva, „árdragító visszaélés vétségét követi el, aki olyan közszükségleti cikkekért, amelynek legmagasabb árát a hatóság nem szabta meg, oly árt, vagy egyéb ellenőrzésközlést követel, köt ki, vagy fogad el, amely — tekintettel az előállítás, vagy termelés, illetőleg a beszerzési és egyéb költségekre, valamint az összes egyéb körülményekre, különösen a gazdasági élet viszonyaira is, — a méltányos hasznát meghaladó nyereséget foglal magában”.

Az árdragító visszaélések harmadik fajtája a munkabéri uzsora. A gyakorlatban a legritkább esetek közé tartozik. A büntető rendelkezések kizárólag azok ellen az erkölcsileg is elítélendő bűnös visszaélések ellen fordulnak, amelyek gazdasági életünk hiányait kihasználva az áremelkedést, — a gazdaságilag igazolt okoktól teljesen függetlenül, — bűnösen fokozzák. Mindaddig, amíg így bűnös visszaélésekre lehetetlenül vállalkozók bőven vannak, a közszükségleti cikkek termelését, forgalmát és fogyasztását a még féktlenebb, bűnös spekulációk komoly veszélye nélkül akár mint munkaadó, akár mint munkavállaló a másik fél szorult helyzetének kihasználásával olyan ellenszolgáltatást követel, köt ki, vagy fogad el, amely — tekintettel az összes körülményekre, különösen a gazdasági élet viszonyaira is — a saját szolgáltatásának értékét szembetűnően aránytalanul meghaladja.

Munkabér-uzsora, legyen az akár szellemi, akár testi munkával kapcsolatos, csupán az őstermelés, az ipar és a kereskedelem körében követhető el.

Sorsjegyek kaphatók Lázárnál. — Huzás: április 8-án.

Furfangos trükkal dolgozó veszedelmes csalótársaságot fogott el a rendőrség.

Az idei első országos állatvásárokon élénk forgalom volt. Felkeresték városunkat az anyaországbeli állatkereskedők is. A rendőrség, a szokásos vásári szolgáltatón túlmenően a vásár egész területén polgári és egyenruhás szolgálatot végzett s ennek eredményeként sikerült is egy igen veszedelmes csalótársaságot elfogni. Névszerűen: Molnár Mihály, Molnár Mihályné, ifj. Bánfi Sándor szegedi, Havasi Mihály nyiregyházi, valamint özv. Ungodi Józsefné újfehértói lakosokat, akik az állatvásárral a következő egyszerű de, igen ügyes trükkal csapták be a hiszékeny vásárlókat. A társaság első tagja kora reggel megvásárolt egy olcsó tehenet. Ezután három cinkos körülfogta a tehenet és „gazdáját” s nagy hangon elkezdtek — egymásközött versenyezni — alkudozni a tehenre, az árát persze duplájára felverve. Az ötödik cinkos ezalatt odasomfordált még a vásárlás előtt kiszemelt pénzes falusi gazdához, a könnyű és gyors pénzszerzés vágyát ébraztva benne a következő mesével: Szeretne egy tehenet venni, van is a vásáron egy igen-igen jó tehen, de a gazdája öneki nem akarja

eladni a tehenet, mert hogy ők ketten haragosai egymásnak. Miután a tehenet többen is kéri, attól fél, hogy más vesse meg s ezért arra kéri a gazdát, hogy menjen oda s bármi áron, de vegye meg az ő részére a tehenet. Igéri, hogy a vásár megkötése után nemcsak a tehen vételárát fizeti vissza, de a gazda szívességéért külön ráfizet még vagy tizenöt pengőt. El is ment, meg is vette a tehenet, a jutalom reményében nem is alkudozva kifizetett érte 150 pengővel többet, mint amennyiért azt a csalótársaság vette és várta a vételár visszatérítését és a beígért jutalmat. A tehencsalók azonban alighogy rásózták a tehenet a mitem sejtő áldozatra, kezébe nyomva a járlatlevelet, mely egyébként a nevükre sincs még átírva, pillanatok alatt szétbontották s elnyelte őket a vásár forgataga. Ezuttal azonban nem örökre, mert hála a szilágysomlyói rendőrség éberségének, körültekintésének, még aznap elfogták őket s hihetőleg ezután nem fog senki visszaélni a jámbor falusi gazdák hiszékenységével, dupla áron megvételre velük a jámbor teheneket.

Száz évvel ezelőtt

Amiről 1841 beszélt s amit 1941 elfelejtett.

Mennyi hirt olvas, vagy hall rádión keresztül az ember, amiről azt gondolja: korszakalkotó — könyv, találmány, vagy esemény. Egy-egy kemény ütközet, tengeri csata után, erőd elfoglalásakor komoly meggyőződéssel jelentjük ki: ez megváltoztatja a világ képét s száz év múlva is erről beszélnek az emberek.

Vannak aztán aprócska hírek a lapok hasábjain, néhányzavas közlések a rádióban, amelyeket el se olvasunk, meg se hallgatunk, vagy azonnal elfelejtünk, pedig néhány év alatt mindent megváltoztatnak maguk körül.

Például: mi az, ami 100 évvel ezelőtt fél Európát izgatta, s ma nem tudunk róla. Vagy amire ügyet sem vetettek, ma pedig mindenki tisztában van jelentőségével.

Korszakalkotó felfedezés, amelyről egy sort sem irtak.

1841-ben, Amerikában, Bostonban egy H. Wels nevű, fiatal orvost az a különös kérdés izgatta, hogy foghuzásnál, vagy akár egy nagyobb operációnál, hogy tudná elaltatni a páciens. Hosszas kísérletezés után sikerült is neki önmagát éterrel néhány percére elkábitani. Alig tudott róla akkor valaki, pedig — ez volt a világ első narkózisa, amit öt évvel később két ügyes amerikai, M. Monton és Ch. Jackson tökéletesített s használni kezdett.

Ugyanebben az évben minden ujság egy másik találmányról cikkezett, a világ legnagyobb mágneséről, amit ugyancsak egy amerikai, egy mérnökari őrnagy: King szerkesztett — s azokról a lehetőségekről, amit ez az óriasmágnes ígért. Ki tudja ma King őrnagy nevét s ki tud valamit agyonbeszélt, agyoncikkezett találmányáról? De ki ne ismerné a narkóziót?

A politikai életben most 100 éve jött létre egy megegyezés egyrésztől Törökország, másrésztől Oroszország, Poroszország, Anglia, Franciaország és Ausztria-Magyarország között, — amely nem keltett semmi feltűnést — s amely megegyezés ma sok európai kérdésnek a kulcsa, t. i. a Darda nelláknak minden nem-török hajó előtt való elzárása.

Ugyanebben az évben, november 2-án rendkívül érzékeny csapás érte Angliát Afganisztánban, 8000 indiai katonát és számtalan fehér tisztet lemészároltak a felkelő afgánok. Afganisztán ekkor veszett el Anglia számára. Egészen más lehetne ma esetleg a stratégiai helyzet, „ha” ez nem történik meg.

1841-ben fejezte be Németországban egy Liszt Frigyes nevű író könyvét, amit akkor jóformán senki se olvasott és senki se ismert. Ennek a könyvnek pedig „Das nationale System der politische Oekonomie” volt a címe s a mai nemzeti szocialista gazdaságpolitika szellemi előfutárának tekinthető.

Egy német költő Helgoland szigetén

amely akkor angol kézben volt s afféle Máltaszerepet játszott, irt egy verset, amelyen akkor mosolyogtak, vagy gunyolódtak — ha egyáltalában olvasták. Talán a költő gondolt arra legkevésbé, hogy költeménye egyszer himnusszá válik, — mert ebben az évben született a „Deutschland. Deutschlande über alles...”, költőjét pedig Hoffmann von Fallerslebennek hívták.

A hipnózis születésének éve

Mencseszterben egy Braid nevű orvos azzal a „határtalan ostobasággal” kezdett foglalkozni, hogy hátha sikerül neki akarata összpontosításával s szeme merevítésével valakit elaltatni. Walker nevű barátján sikerült először kísérlete, aztán végül cseládlányukon. Akkor azt mondták rá: sarlatánság. Ma már tudjuk: az első tudományos hipnózis-kísérlet volt.

Visszont nagy hűhóval ugyanakkor ajánlott fel az angol kormány 300.000 aranyat annak vagy azoknak, aki vagy akik megoldják a gumikerekes vasut kérdését. Ki tudja ma, mi volt az egyáltalán — s ki ne tudna valamit a hipnózisról.

Az első mormon templom

is 1841-ben épült, Amerikában, Naurovban, Smith József építtette: az „új próféta”, a monumentális templomot s akkor mindenki róla beszélt s templomáról. Ki tud ma többet róla, mint legfeljebb azt, hogy be akarta vezetni a többnejűséget. De hol van tavalyi hó?

Ebben az évben alkotta meg Sax József a klarinét és a trombita keresztjeződéséből az első saxofónt. Akkor nevettek rajta és utálkoztak fölötte.

Ki ne ismerné ma a esaxofónt vagy a gőzkalapácsot, amit ugyanakkor alkalmazott először Nasmith mérnök, Franciországban, a Creuzotgyárban — s ami később forradalmasította az ipart.

— Papp Jenő kitűnő szerkesztésében megjelenő Magyar Nők Lapja március 20. számában számolt be az erdélyi novella-pályázat eredményéről és közli ebben a számban az első díjjal kitüntetett novellát is. Ezen kívül a magyar irodalom reprezentáns írói briliáns novelláit, színházi kritikát, társadalmi híreket, eredeti modellekkel illusztrált divattudósítást, kitűnő háztartási recepteket, kertészeti tanácsokat, keresztrejtvényt, színes divat-, kézimunka- és gyermeklap mellékletet tartalmaz a lap. Értékes könyv és más ajándékokkal is kedveskedik előfizetőinek. Kérjen ingyenes mutatószámot! Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. II. 6.

Virágvasárnap iktatják be a szilágysomlyói reformátusok új lelkészüket.

A szilágysomlyói református egyházközség az üresedésben volt lelkészi állásra — a hívek egyhangú akatátával és bizalmával — meghívott Kovács Zsigmond, volt tanácsszántói ref. lelkészt, a szilágyszolnoki ref. egyházmegye esperesét 1941. évi április hó 6-án, virágvasárnap iktatják be itteni lelképásztori hivatalába.

Az egyházmegye legelső papjának beiktatására örömmel készülnek a hívek és erre az alkalomra Somlyó felé fordul az egyházmegye népének figyelme.

A hivatalos beiktatás a virágvasárnap d. e. 10 órakor kezdődő istentisztelet keretében megy végbe s ezen a megye több református lelképásztorja is részt vesz.

Istentisztelet után 11 és 1/2 órakor a parókhián a tisztelgő és üdvözlő küldöttségek fogadása.

A fogadások után 1 és 1/2 órakor közebed a református iskola termeiben. A közebeden való részvételre a jelentkezést április 3-ig a ref. lelkészi hivatalba kéri bemondani a rendezőség.

Megalakult a szilágysomlyói önkéntes tűzoltótestület.

A városháza dísztermében március hó 23-án vasárnap tartották az önkéntes tűzoltók megalakuló közgyűlését. A gyűlést dr. Udvarý József polgármester nyitotta meg, aki beszédében felhívta a megjelenteket, hogy jelentkezzenek, iratkozzanak be a tűzoltótestületbe, melynek hivatása a nemzetvédelem szempontjából is elsőrangú fontosságu. Az önkéntes tűzoltótestület, mindig egyik legtiszteltebb testülete volt a városnak s nagy és szép multra tekinthet vissza. Ezt a mulat a jövőnek szép kiépítésével még dicsőbbé lehet tenni. Nagyon kéri a 22 év alatt kipróbált önkéntes tűzoltótestület tagjait, hogy tömörüljenek az önkéntes tűzoltótestület zászlaja alá. Senkiesem vállal olyan kötelezettséget, amely romlásba vigye, hisz nem adósságlevelet ír alá. Ha a régiek önfeláldozóak tudtak lenni, nem vonhatjuk ki mi sem magunkat, nem lehet mindig csak azt nézni, amiből pénzbeli, anyagi javak származnak. Emberi, hazafias kötelességtudás ez. Alapszabálya mindennél több, az a pár szó amely a szívbe és lelkiismeretbe beiratott, mindig elevenen ható, hallgassanak arra és legyenek méltóak a régiekhez.

A polgármester beszéde után negyvenhatan aláírták a belépési nyilatkozatot, melynek megtörténte után a polgármester az önkéntes tűzoltótestület megalakultnak jelentette ki.

Idős Karsay Sándor, mint a régi tűzoltótestület egyik legöregebb tagja pár közvetlen szóval megemlékezett arról, hogy ő már 48 éve tűzoltó, Szilágysomlyón volt a leghíresebb tűzoltótestület, s nekik régieknek az a vágyuk, hogy ez az újból megalakult tűzoltótestület is méltó legyen a régiehez.

Karsay Károly balassagyarmati főjegyző, aki a tűzoltótestületet megszervezi, beszélt igen szépen; Határozott és kitűzött céllal jöttem ide, azzal a megbizással, hogy a mai napon megalakult önkéntes tűzoltó egyesület első ülésén is részt vegyek. Örömmel teljesítettem ezt a megbizást, annyival is inkább, mert a város vezetőségének célkitűzését fényesen megvalósítva látom. Elhoztam nektek a balassagyarmati tűzoltók bajtársi kézzszoitását és üdvözlését is... A mi kötelességünk megvédeni az otthont, a szomszédot... Nem mondom, hogy könnyű feladat, fáradságot, önfeláldozást igényel, de jegyezzétek meg bajtársaim, hogy a tűzoltó mindig első embere volt a városnak. Éppen itt álltok őrt a végeken, hogy segítsétek mindazokon, akik bajban vannak. Ha ezért a szép célért alakultatok meg, ezen a megmozduláson az Isten áldása lesz s rajtatok keresztül megfogja áldani ezt az egész várost.

Aztán sor került a tisztikar megválasztására. Elnök lett dr. Udvarý József polgármester. Társelnökök: Brandt József, Lázár Géza, Kádár Gyula. Pénztárnok Gotz Lajos. Ellenőrök Id. Karsay Sándor és Ölvedi Ferenc. A testület orvosa dr. Nádudvarý György, ügyész dr. Szentpétery Elemér. A tűzoltó parancsnokot a képviselőtestület fogja kinevezni.

Sorjegyek kaphatók Lázárnál. — Huzás: április 8-án.

HIREK

Felelős szerkesztő
és kiadó:
Lázár Géza

Főmunkatárs:
Somlyói Eller Gizella

— **Katolikus Nők napja.** Az Erdélyi Nőszövetség helyi tagozata március hó 23-án vasárnap tartotta a katolikus Nők napját, mely napot délutáni műsoros előadással ünnepelt meg. Telt ház tapsolta végig a nagyon kedves előadást, amelyből kimaradt ugyan két értékes szám, de a többi szereplők minden igyekezetükkel azon voltak, hogy az elmaradt számokért kárpótolják a közönséget. Dícséretükre legyen mondva ez sikerült is. Az előadást Dr. Nádudvary Jenő elnöknő nyitotta meg, emelkedett szavakkal. A karének után Abkarovics Jánosné, alelnöknő magas nivóju értékes felolvasást tartott a katolikus nők hivatásáról. Nagyon édesek voltak az Angyaliskola növendékei akik a „Játékbolt“-ban és táncszámokkal szerepeltek, Nagy Ági kedvesen adott elő egy monológot, Ajtay Gizi s a talpraesett kis Mártonfi Pesti páros jelenete pedig kitörő jókedvre derítette a közönséget. Nagy sikere volt a Mária kongregánisták vig kis szindarabjának is. Szereplői: a tehetséges Ajtay Gizi az ötgyszeres mamát játszotta. Leányai: Ajtay Klári, Schönstein Erzsike, Farmathy Mariska, Csillag Böske, Gámentzy Edith igen mulatságosak voltak. A többi szereplők, Nagy Ági, Kapitány István, Simay István szintén jók voltak. A jövedelmet az árvizkárosultak javára fordította a rendezőség.

— **Nyersbőr jogtalan vásárlása miatt kirótt rendőrbüntetőbírói büntetések.** M. kir. rendőrség szilágyosomlyói kapitánysága, mint rendőri büntetőbíróóság Klarmann Dezső bórkereskedő, szilágyosomlyói lakost 15 napi elzárásra, Schachter Izidor tímár, szilágyosomlyói lakost behajthatatlanság esetére 20 napi elzárásra átváltoztatható 200 pengő pénzbüntetésre, Klein Jenő bórkereskedő, szilágyosomlyói lakost behajthatatlanság esetére 20 napi elzárásra átváltoztatható 60 pengő pénzbüntetésre, ítélte, mert nyersbőröket az Anyaggazdálkodás Bőripari Bizottságának engedélye nélkül vásároltak. Az ítéletek nem jogerősek.

— **Megelőző rendőri intézkedések a vásári zseb- és árutolvajok ellen.** A legutóbbi országos vásárt megelőző vásár alkalmával tömegesen fordultak elő zsebtolvajlások és árulópások. Ezekben az ügyekben a rendőrség kb. 15 gyanúsítottat állított elő, akikkel szemben a nyomozás megnyugtató módon eredményre nem vezetett. A gyanúsítottak valamennyien kóbor cigányok voltak. Mivel a helybeli piacokat, különösen pedig az országos vásárokat a környékbeli kóbor cigányok tömegesen keresik fel, a múlt heti országos vásár alkalmával a kapitányság vezetője a vásárra jövő, gyanús kóbor cigányok és elemek előállítását rendelte el. Kb. 40 gyanús elemet állítottak elő a rendőrkapitányságra, akik személynazonosságukat megfelelő módon nem tudták igazolni. A vásár elmúltával az előállítottakat szabadonbocsátották. Az előállításoknak hatásos eredménye volt. Egyetlen zsebtolvajlás vagy árulópás miatt sem tettek a vásár alkalmával feljelentést. Egyetlen besurranó lopás történt. Ez is rajtavesztett, mert tetten érték.

— **Magyarnóta zongora tankönyv.** Dezső Gábor budapesti székely zenetanár 60 százalékos engedménnyel ajánlja fel „A Magyar Nótajátás Zongoraiskolája” című művét minden erdélyi testvérének. A mű 160 oldalon át tárgyalja a magyar nótajátás minden fortélyát. A könyv tartalma: előismeretek, futamiskola, kíséretszerkesztés, akkordfüzések, 130 nóta, csárdás, a Rákóczi induló, különféle előadási formák stb. Bárki még magánaton is megtanulhatja a tökéletes magyarnóta játszáat. Ez a világhíres könyv nem hiányozhat egyetlen erdélyi magyar portáról sem. A könyv ára P. 25. — de lapunk minden olvasója 10 pengő 70 fillérért rendelheti meg a szerzőnél, akinek címe: Dezső Gábor zenetanár, Budapest, VIII. Szigony u. ca 16/B. I. em. 18. a. ez.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban a márc. 15-iki ünnepekkel kapcsolatban megemlékeztünk arról, hogy a magyar ifjúság megkoszorúzza a Szilágyosomlyón nyugvó 1848-as hősök sírjait. A szilágyosomlyói katolikus temetőben nyugvó 48-as huszárörrmester trombitás nevét tévedésből Varga Dénesnek írtuk, holott Dénes Lászlónak hívták a magas korban elhunyt hő 48-as vitézt, akire sokan emlékeznek még.

— **Pompás ebédek és vacsorák után az ember önkéntelenül is szétnéz a gazdag virágdisszel terített asztalon. De nincs hiba, a háziasszony nemcsak a gyomor szükségleteire gondolt. Gyümölcs, sajt, fekele után kell még valami, ami befejez minden lakomát. És ez is megvan. — Jó szivar, cigaretta nélkül nem teljes a vendéglátás.**

— **Gary Cooper Pastre érkezett?** „Mihova” a legújabb amerikai játék, Juhász Gyula ismeretlen színházi versei, Tamási-premier Kolozsvárott, a biosérdieta Greta Garbo, képes riport az induló aági lóversenyszazsonról, Németh László nem ír több kritikát, római interju a porosz állami színházak vezetőjével. A színházi Magazin legújabb számának szenzációi. A szabadegyetemen Némethy Ella tart előadást az éneklés művészetéről. Rengeteg áprilisi tréfa, humoreszk, gyönyörű tavaszi divatképek és a „labáni álom” című bájos operett egészített ki a kitűnő új számot, melynek melléklete a gyermekek kedvence, a Kis Magazin.

— **Erdély és Kárpátalja vadászati értékei a Mezőgazdasági Kiállításon.** Ez évben az OMGE a vadászati kiállítás keretében a visszacsatolt Keletmagyarország, Erdély és Kárpátalja hírneves vadászterületeinek jelentőségét és vadászati értékeit mutatja be. Ez Országárszek visszatérése a magyar vadászat szempontjából különösen nagy nyereséget jelent, mert ösrengetegeiben az európai nagy vadak, kezdve a medvétől, ugyszólván kivétel nélkül mind megtalálhatók. A Görgényi-, Kelemen- és a Máramarosi havasokban, valamint a Hargita ösrengetegeiben elejtett vadak ritka és nagyjértékű trofeáit mutatja be a kiállítás, visszaidézve sok híres békebeli nagy vadászat emlékét is. A vadászati csoportban mintegy 40 kiállító vesz részt, akiknek kiállítási anyaga egészen megtölti a hatalmas csarnokot, amely előreláthatólag az idei kiállításnak is egyik leglátogatottabb része lesz. Az elejtett és kitömött hatalmas medvék, valamint medvebőrök mellett, ritka szép szarvas, dámvad- és őzaganosokból, kapitális vadkanagarakból és farkasbőrökből, valamint különféle madarak kitömött példányából álló trofea-gyűjteményeket vadászati tárgyú fényképek és festmények foglalják tetszetős keretbe. Ezek közül is kiválik Heiter György szászregeni udvari fényképész képgyűjteménye, aki a háboru előtti években tartott fejedelmi vadászatok egyes jeleneteit örökítette meg. A vadászati kiállításának érdekessége lesz a Magyar Solymász Egyeslet közreműködésével rendezendő solymászati kiállítás is, amellyel kapcsolatban a kiállítás felhajtópályáján eredeti solymászati bemutató is gyönyörködteti majd a közönséget: élő vadászmadarakkal élő vadra történő solymvadászatot fognak bemutatni. — Az 50%-os vasuti jegyeket Lázár könyvkereskedésében lehet kapni.

— **Divatbemutató.** Az idei 50. jubiláris mezőgazdasági kiállítás alkalmából a Baross Szövetésbe tömörült női szabók, illetve női szalon tulajdonosok március 30-án délután 5 órai kezdettel a Baross Székházban, Budapest, VIII., Muzem utca 17. a vidéki női szabók és szalon tulajdonosok részére szakmai divatbemutatót rendeznek, amelyen bemutatják az új tavaszi és nyári divat irányát mintegy 150 különböző színű, alakú, formájú modellben. Az érdekes divatbemutatóra szivesen látja a vidéki kartársakat a divatbemutató rendezősége.

Legújabb

divatlapok

„Lázár“-nál.

— **Megbüntetik azokat a gazdákat, akik nem hernyózzák le a fákat.** A polgármesteri hivatal ismételen felhívja a város lakosságát, hogy március 30-ig gyümölcsfáikat hernyózzák le. Március 30-ika után ugy a rendőrség mint a polgármesteri hivatal részéről ellenőrző közegek fogják feljárni a gyümölcsösöket és a szőlőket s jelentéseik nyomán, azokat a tulajdonosokat, akik nem tisztogatták meg gyümölcsfáikat, szigoruan megfogják büntetni.

— **A közszállítási szabályzatok és az iparfejlesztési törvény hatályát kiterjesztették Erdélyre.** Az iparügyi miniszter és a belügyminiszter rendeletet adtak ki a közszállítási szabályzatoknak a Magyar Szent Koronához visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken való alkalmazásáról. Hasonlóképpen az iparfejlesztéséről szóló törvények hatályát és az azt módosító jogszabályok hatályát is kiterjesztik a Magyar Szent Koronához visszatért keleti és erdélyi országrészekre.

— **A cipőrendelet hivatalos magyarázata.** A közellátásügyi miniszter a bőrtalpu lábbelik zár alá vételével kapcsolatban magyarázó rendeletet adott ki. Eszerint a közműipari keretekben dolgozó termelő is köteles készen levő áruiról a bejelentést megtenni, a megrendelt, de még el nem készített áruiról azonban nem kell bejelentést tennie. A kisiparos a megrendelésre elkészített árukat ki is adhatja, de a megrendelő címét fel kell jegyeznie. A kisiparos megrendeléseket ezután is akadálytalanul vehet fel. Minden bőrtalpu cipőt be kell jelenteni, tehát azokat is, amelyek a rendelet mellékletében közelebről nincsenek megjelölve. A rendeletnek azon részével kapcsolatban, amely a munkások elbocsátását és felmondását tiltja, az a helyzet, hogy a rendelet az elsőfoku iparhatóságoknak felhatalmazást ad arra, hogy a tilalom alól feloldhassa azokat, akik az alkalmazottak megtartására anyagi eszközökkel nem rendelkeznek. Illetékes helyen különben kijelentették, hogy az estélyekre használatos arany és ezüst, vagy hasonló kivitelű diszciplők zár alól való feloldása tárgyában a minisztérium nem kíván kivételt tenni, mert nem akarja a rendelet kijátszását elősegíteni és ezért az ugynevezett menyasszonyi cipők is zárólva maradnak.

— **Bevezetik az aglegény-adót.** Ebben az esztendőben egy nagyon komoly kezdeményezés indul el az adózásban, amely a családok, gyermekek szülőik teherhordozását enyhíti, illetve a kevesebb gyermekekkel bíró, vagy gyermektelen adózókat méltányosabban vonja bele az állam terheinek hordozásába. Az az adózó, akinek 2 családtagja van, 5 %-kal, akinek nincs családtagja, 15 %-kal fizet többet az átlagos megállapított adótételnél. Aki azonban harmadik esztendő elmúlt és még nem házasodott meg, annak pótdadója 25%. Kivételt tesznek az egyházi személyekkel, akiknek a pótléka 15%.

— **Egy tábori lelkész kalandos élete.** Umbritsch francia lelkész, aki az 1914—18-as világháboruban elvesztette karját és mint frontkatona 13 kitüntetést szerzett. 70 éves kora ellenére is jeletkezett a mostani háboru elején katonának. Részt is vett a júniusi harcokban, amelynek során német fogságba esett. Ugy látzott, hogy Umbritsch életében nagyobb izgalmak többé nem lesznek, de a látszat osalt, mert Umbritsch nemsokkal ezelőtt megszökött a német fogságból és 45 kilométeres éjszakai gyaloglás után Vichibe érkezett. Itt bejelentette, hogy visszatér Afrikába a beduinok közzé, ahol folytatja azt a missziós munkát, amit 1914-ben abbahagyott.

— **Az áruló bélyeg.** Néhány éve még senki sem sejtette volna, hogy a névtelen levélre ragasztott bélyeg is árulója lehet a feladónak. Ma azonban, ha valaki írógépen, névtelenül sértő levelet ír valamelyik „felebarátjának”, annak a veszélynek teszi ki magát, hogy a nyállal ragasztott bélyegről rájönnek a feladó kilétére. A véresportok különbözősége nyomán ugyanis rájöttek arra, hogy a test egyéb nedveiben, így a nyálban is megvannak ugyanazok a különbségek, mint a vérben. Egy modern törvénytészki orvos vizsgálata nyomán tehát ma már a nyállal ragasztott bélyegről könnyen rájöhetnek arra, hogy ki volt valamelyik sértő tartalmu névtelen levél feladója.

Sorjegyek kaphatók Lázárnál. — Huzás: április 8-án.

Egy kovácműhely berendezés eladó!

Cím: *Öss Lajos*, Szilágynagyfalu.

Szilágysomlyó m. város polgármesteri hivatala.

1468—1941. kig. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező e alább megnevezett bolthelyiségek, vendéglő helyiség, lakás 1941. évi április hó 15-től 1941. évi október hó 31-ig terjedő időre nyilvános szóbeli árlejtésen bérbeadatnak, u. m.:

1. P. Szathmáry K. utca 2. sz. alatt levő „Aranybika” korcsma, a hozzátartozó lakással és melléképületekkel (legutóbb az Actiuna bérelt) havi 35 Pengő kikiáltási bérösszeg mellett.

3. A Báthori-várkertben lévő nyári vendéglői helyiség (kioksz) tartozékaival havi 70 Pengő kikiáltási bérösszeg mellett.

3. Nagy Imre-tér 2. szám alatt lévő 8/b sz. üzlethelyiség (legutóbb Németh Károly által bérelt) havi 12 Pengő bérösszeg mellett.

A szóbeli árlejtés ideje és helye: 1941. április hó 3-ik napjának d. e. 11 óra, a városháza pénztári helyisége (I. emelet 11. sz.)

Az árlejtésen résztvevők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át az egész bérelti időre számítva, előzetesen biztosítékként letenni.

Részletes árlejtési feltételek megtekinthetők a városi pénztár helyiségében a hivatalos órák alatt.

Szilágysomlyó, 1941. március 25.

Dr. Udvary József s. k.
polgármester.

5 hold szántó-föld és gyümölcsös eladó!

Cím: Rákóczy-utca 95. szám.

Szilágysomlyói kir. Járásbiróság.

1941. Pk. 564.

Árverési hirdetmény.

Dr. Székely Sándor szilágysomlyói ügyvéd által képviselt Brüll Gyula szilágysomlyói lakos javára 317 pengő tőke és járulékaik erejéig a szilágysomlyói kir. járásbiróság 4026/1939 számú végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől, 1940. április 17-én lefoglalt és 50500 lej becsértékű ingóságokra az árverés kitűzése iránt fentnevezett végrehajtató által megkeresett és megnevezett és ezen hirdetményből, valamint a foglalási jegyzőkönyvekből ki nem tűnő más foglaltató javára is, amennyiben kielégítési joguk ma is fenn áll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatban nincs, az árverést kitűzöm és annak végrehajtást szenvedők lakásán Szilágynagyfaluban leendő megtartására határnapul 1941. évi március hó 31. délután 3 óráját kitűzöm, amikor a bíróság lefoglalt ingóságokat a legtöbbet ígérőnek készpénz ellenében esetleg becsáron alól, de a kikiáltási ár 2/3-nál alacsonyabban nem fogom eladni, még akkor is, ha a bejelentő fél a helyszínén nem jelenne meg, ha csak ellenkező kívánságot írásban nem nyilvánít.

Szilágysomlyó, 1941. március hó 10-én.

KEDVES,
kir. járásbirósági kiküldött.

Gyümölcsfa-oltvány

fajtisztán kapható a Földmivelésügyi Minisztérium által engedélyezett

Farmathy Samu ügyvéd *faiskolájában*, Szilágysomlyón.

Eladó

1-3

mezőgazdasági gépek és felszerelések,

2 vetőgép 16 soros, szelelőrosta, trier, kukorica-morzsoló és több más mezőgazdasági felszerelés selymesilosvai birtokosnál.

Értekezni lehet Sipos Dezsónél, Selymesilosva — Szilágymegye.

Egy keményfa

komplett hálószoba

és egy „Singer“-varrógép

eladó!

Cím a kiadóhivatalban.

A

Budapesti Mezőgazdasági Kiállításra és Tenyészállatvásárra kedvezményes utazási igazolvány kapható a

Lázár - könyvkereskedésben!

Érvényes az odautazásra 1941. évi március hó 23-ának 0 órájától április 6-nak 12. órájáig, a visszautazásra 1941. évi március hó 29-nek 16 órájától április hó 15-ének 24. órájáig.

Eladó

egy 20 lóerős Máv. szívó gázlokomobil.

Cím: Krell Ernő, Szilágysomlyó.

Kelmefestő és vegytisztító felvételi üzletet nyitottam.

Vállalom:

női- és férfiruhák festését és vegytisztítását, elsőrangú kivitelben.

Papp István

kelmefestő és vegytisztító mester, Arany János ut 11.

Felvételi üzlet: Nagy Imre tér (Autóbusz megálló mellett.)

Ha szép és olcsó munkát szeret, keresse fel MÁNCS ÁRPÁD szobafestő és mázolót

Szilágysomlyó, Felsővár u. 33. sz.

Hirdessen a „Szilágysomlyó“-ban!

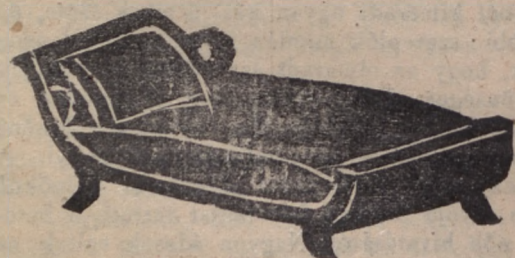
KERESZTÉLY hírneves ZONGORATERME

BUDAPEST

Vilmos császár ut 66.

Legjobb zongorák legolcsóbban részletre is!

Csalódás sohasem érheti!

Nagyságos Asszonyom és Uram!

Tisztelettel hozom szives tudomásukra, hogy kárpitos műhelyemben, amely 40 év óta áll fenn, készülnek: rekamier, szalónok, uri szobák, kombinált butorok stb., napi árak mellett.

Maradtam Madár József, kárpitos-tisztelettel: mester.

Szép helyen fekvő

kisebb szőlő gyümölcsös eladó

Érdeklődni: özv. Makkai Jánosné, Vármegeyház-u. 101.

Eladó:

egy szalonszoba-bútor, egy ebédlőszoba-bútor, egy 5 mázsás, egy 25 kg. mérleg és egy jégszekrény.

Értekezni naponta d. u. 4-7 óráig: WEISZ ÁRON, Rákóczy utca 34 szám alatt.

Csak 4 fillér

1 drb. magyar motivumos képes húsvéti üdvözlő-lap,

LÁZÁRNÁL